

*Федоренко Дарья Віталіївна,
студентка III курсу, групи КЮ-202
юридичного факультету
Національного університету «Чернігівська політехніка»*

*Козинець Олена Гаврилівна,
кандидат історичних наук, доцент,
завідувачка кафедри правоохоронної діяльності та
загальноправових дисциплін
Національного університету «Чернігівська політехніка»*

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ЖІНОК В ІРАНІ

Одним із критеріїв суспільного розвитку є соціальна справедливість, яка передбачає дотримання прав людини та подолання всіх видів дискримінації, у тому числі гендерної, яка пригнічує права людини за ознакою гендерної ідентичності. Сьогодні в Ірані відбуваються надзвичайно складні процеси суттєвого обмеження прав не тільки жінок, але й людини в цілому. Навіть сьогодні є ідеї стратити 14 тисяч людей, які приймали участь в осінніх протестах. Відтак, у рамках цієї проблеми варто констатувати той факт, що реалізація прав жінок в сучасних умовах сьогодення є вкрай важливим аспектом політики всіх цивілізованих держав світу. Проте, вкрай гострим та актуальним дане питання постало в Ірані.

Варто зауважити про те, що безпосередньо рівність є основою демократичного суспільства будь-якої цивілізованої держави, котра прагне до соціальної справедливості та поваги до прав людини в цілому, незалежно від статі.

Слід також зазначити, що незважаючи на те, що дискримінація за ознакою гендерної ідентичності або «гендерна» дискримінація передбачає нерівне ставлення до осіб будь-якої гендерної ідентичності. Традиційно проблема дискримінації розглядається насамперед як порушення прав жінок як соціально вразливої групи, чиї можливості завжди були обмежені стереотипними гендерними установками та традиційними моделями соціальних відносин [3, с.57]. Але, на жаль, доводиться визнати те, що з тих чи інших причин жінки зазнають дискримінації майже у всіх сферах життя в таких країнах як Іран.

При цьому, гендерна рівність є однією з умов забезпечення суспільного розвитку. Водночас юридична спільнота відіграє важливу роль у вирішенні

конкретних несправедливостей, які можуть бути спричинені соціально-економічними, політичними, культурними чи іншими факторами. Саме вона може забезпечити компроміс у забезпеченні реалізації відповідних соціальних змін [2, с.88].

Іранські жінки зустрічаються з дискримінацією в багатьох сферах, включаючи, наприклад:

- питання особистого статусу;
- шлюбу;
- розлучення;
- успадкування;
- опіки над дитиною;
- у професійній сфері (право на працю) [4].

Варто також зазначити про те, що жінки в Ірані потребують схвалення опікуна, щоб одружитися незалежно від віку, вони не можуть передавати своє громадянство іноземного походження своїм дітям.

Крім того, потрібно також згадати про те, що іранські жінки не можуть отримати паспорт або виїхати за межі країни без письмового дозволу «чоловіка-опікуна».

Найгострішим моментом проблеми реалізації прав жінок в Ірані стали події в цьому році. Відтак, 13 вересня 2022 року іранською поліцією моралі було затримано 22-річну дівчину в місті Тегеран, котра на їхню думку порушила закон, котрий зобов'язує кожен іранську жінку повністю покривати своє волосся хіджабом.

Управління ООН з прав людини процитувавши слова очевидців зазначило про те, що представники поліції Ірану жорстоко били дівчину палицями та головою об автомобіль. За кілька годин дівчину госпіталізували у стані коми, а через три дні оголосили про її смерть [1].

Цей жахливий випадок став приводом для масових протестів у багатьох містах Ірану. Тисячі громадян Ірану вийшли на вулиці, щоб протестувати проти насильства іранської поліції та жорстокої і кривавої боротьби іранської влади з інакомисленням та самореалізацією іранських жінок, котрим набридло терпіти

постійну дискримінацію з боку своєї ж держави та влади.

При цьому жінки зривали хіджаби, таким чином висловлюючи своє обурення та незгоду з такими протиправними діями іранської поліції, та публічно спалювали їх прямо на місці протестів.

Під час деяких демонстрацій співробітники поліції Ірану застосовували проти протестувальників сльозогінний газ, охорона – палиці, вогнепальну зброю. Протестувальники підпалили шини та кидали каміння в поліцейських, що, втім, є звичайною ситуацією для акцій непокорі діючому режиму в Ірані.

Отож, підсумовуючи викладене, варто наголосити на тому, що жінки у сучасній цивілізованій державі являються самостійною у своєму розвитку соціально-демографічною категорією та складовою соціальної структури суспільства, що вирізняються особливим становищем, специфічним статусом і низкою фізіологічних особливостей. Проте, зазначений портрет сучасної жінки аж ніяк не співвідноситься із становищем жінок в Ірані. Нажаль, проблема реалізації прав жінок в такій країні як Іран має довголітню історію, котра на сьогоднішній день набула особливої гостроти. Жінки в Ірані потерпають від дискримінації майже у всіх сферах суспільного буття цієї держави, починаючи від сімейних відносин і закінчуючи правом на працю.

Література:

1. Хіджаб-революція жінок в Ірані. BBC NEWS. 2022. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-63257974> (дата звернення 09.11.2022)
2. Уварова О.О. Права жінок та гендерна рівність : навчальний посібник / О. О. Уварова. Київ, 2018. 204 с.
3. Саєнко О.С. Гендерна дискримінація жінок: доктринальні та конституційно-правові аспекти. Правова держава. №37. 2020. С. 57-64.
4. Жінки Ірану дискримінуються на професійному рівні. 2017. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news/28508147.html> (дата звернення 09.11.2022)